

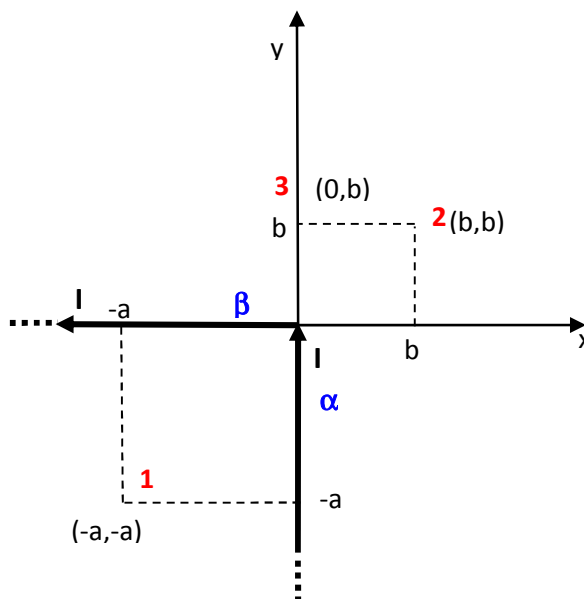
Problemes de fonts de camp magnètic i de materials magnètics

1) (proposat) Considereu una distribució de corrents com la de la figura, que consisteix en dos conductors rectilinis α i β semi-infinits que formen un angle recte situats al pla x-y i per on hi passa un corrent d'intensitat I .

a) Trobeu una expressió del camp B al punt indicat amb un '1' i de coordenades $(-a, -a)$.

b) Trobeu una expressió del camp B en un punt '2' situat a les coordenades (b, b) , tal i com s'indica a la figura.

c) Trobeu una expressió del camp B en un punt '3' situat a les coordenades $(0, b)$, tal i com s'indica a la figura (**AJUDA**, en aquest punt, per a trobar el camp del tram α , millor usar la llei de Biot i Savart que la fórmula del camp d'un fil).

2) (proposat) (numèric) Considereu una distribució de corrents com la del problema anterior, es demana:

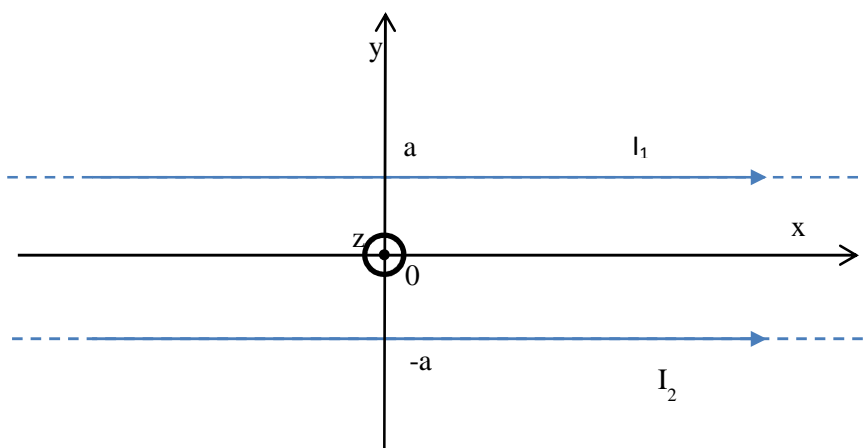
a) Quin ha de ser el quocient a/b per tal que el mòdul del camp a 1 sigui el mateix que a 2.

b) En el cas de l'apartat a) i si sabem a més que el camp a 3 té per mòdul $B_3 = 1 \mu\text{T}$ i $a = 10 \text{ cm}$, quan val llavors el corrent I ?

c) Quant val llavors en mòdul el camp $B_1 = B_2$?

3) (classe) Donats dos fils infinitament llargs i paral·lels a l'eix x, pels quals hi passa un corrent I_1 i I_2 i amb una posició a i $-a$ en l'eix de les y respectivament (com a la figura). Determineu:

a) La direcció, sentit i una expressió del mòdul del camp

magnètic generat als punts de l'eix de les y

b) Per quin valor de I_2 tindrem camp nul a l'eix de les x ($y=0$).

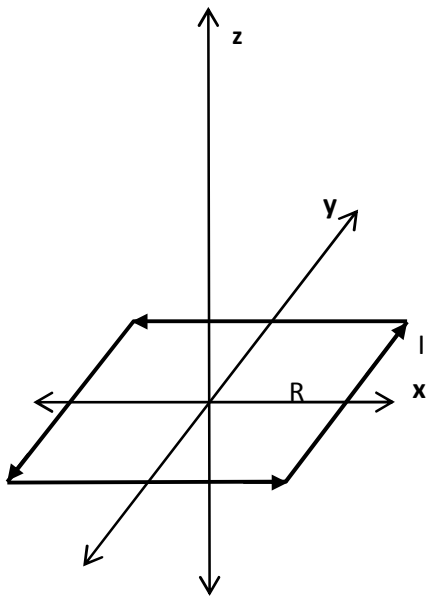
c) Pel cas de l'apartat b) determina direcció, sentit i expressió del mòdul del camp als punts $(x,0,z)$.

4) (proposat) (numèric) Tenim dos fils com els del problema anterior però amb la variació de que ara hi passa el mateix corrent I per ambdós fils i en sentit contrari un de l'altre. Suposem que $I=50$ A i que $d=2$ cm, es demana:

a) Calcula la direcció, sentit i mòdul del camp a l'eix de les x .

b) Calcula la direcció sentit i mòdul del camp als punts $(x,0,z)$ amb $z=1$ cm.

5) (classe) Tenim una espira quadrada de costat $2 \cdot R$ i per la qual hi passa un corrent I com a la figura. Es demana trobar la direcció, sentit i mòdul del camp magnètic que genera en funció de z en els punts de l'eix (z) de l'espira.

6) (proposat) Considera una espira circular de radi R situada perpendicularment a l'eix z i centrada a $z=0$. Per l'espira hi circula un corrent I que hi gira en sentit antihorari vist des de l'eix de les z positives.

a) Calcula una expressió de $B(z)/B_0$, essent $B(z)$ el camp a l'eix a qualsevol coordenada z i B_0 el camp al centre de l'espira.

b) Calcula numèricament aquest quocient pel cas $z=R$ i pel cas $z=-R$.

Agafa ara dues espires idèntiques a les de l'enunciat i les situes una (la 1) centrada a $z=-R/2$ i l'altre (la 2) centrada a $z=R/2$.

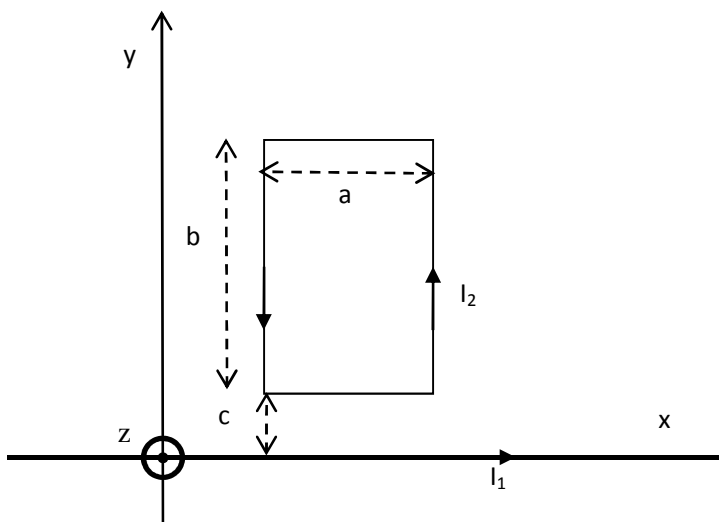
- c) Calcula de nou una expressió del quocient $(B_1(z)+B_2(z))/B_0$, essent B_0 igual que abans, és a dir el camp al centre d'una espira sola.
- d) Calcula numèricament aquest quocient per a $z=0$, $z=R/4$, $z=R/2$ i $z=R$. Fes el mateix pels valors de z oposats als anteriors.
- e) Intenta a partir d'aquests punts traçar una gràfica del quocient de l'apartat c). A quines conclusions arribes?

7) (proposat) Fes el mateix que al problema 6 però amb espirees quadrades enlloc de circulars.

8) (proposat) Sigui una fil indefinit i rectilini pel qual hi circula un corrent I . Paral·lelament a ell hi situem un tram de fil rectilini finit de longitud L pel qual hi circula el mateix corrent i en el mateix sentit que el fil indefinit. La distància entre ambdós fils coincideix amb L , la llargada del fil finit.

- a) Calcula una expressió del mòdul de la força que el fil indefinit li fa al fil finit, en funció només de I , de L i de μ_0 . En quina direcció i sentit va aquesta força.
- b) Si el sentit del corrent del fil finit és ara contrari a la del fil indefinit, calcula de nou la direcció, sentit i mòdul de la força.
- c) Quin corrent, I , hi ha de passar per aquests fils si volem que el mòdul de la força sigui de $F=200 \text{ nN}$? Discuteix una utilitat del sistema descrit.
- d) Per aquest mateix corrent, quina seria la magnitud de la força, si tenim que la llargada del fil finit és 1000 vegades superior a la distància entre fils?

9) (classe) Suposem que tenim un fil rectilini infinit situat paral·lelament a l'eix x i per qual hi passa un corrent I_1 en el sentit de les x positives, tal i com es veu a la figura.

a) Descriu la forma de les línies del camp magnètic generat pel fil I_1 . Concreta la direcció, sentit i mòdul d'aquest camp al pla $(x-y)$.

En el pla vertical $(x-y)$ al fil anterior hi posem una espira rectangular de corrent I_2 de

dimensions a x b i situada a una distància c per sobre del fil.

b) Calcula direcció i sentit de la força que el camp magnètic del fil I_1 fa sobre cadascú dels 4 segments de l'espira.

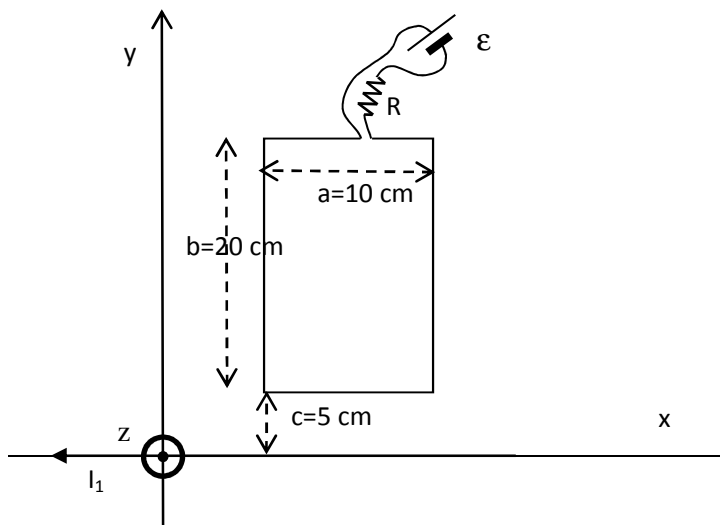
c) Determina una expressió pel mòdul de cadascuna d'aquestes 4 forces.

d) Calcula direcció i sentit de la força total sobre l'espira, i determina una expressió pel mòdul d'aquesta força total.

10) (proposat) (numèric) Considerem una espira rectangular de dimensions a i b situada en el pla vertical x-y, i a una distància c de l'eix de les x, tal i com es veu a la figura. A aquesta espira li intercalem un petit bucle amb una font de tensió de fem ε ideal i un resistor R en sèrie tal i com també es veu a la figura.

A l'eix horitzontal x hi situem un fil de corrent rectilini i infinit i amb el corrent en sentit negatiu de les x, també com es mostra a la figura.

Negligim la resistència dels fils de l'espira i dels del bucle de la font. Suposem que la massa de tot el conjunt espira-font-resistor-bucle és $m_1=10$ g.

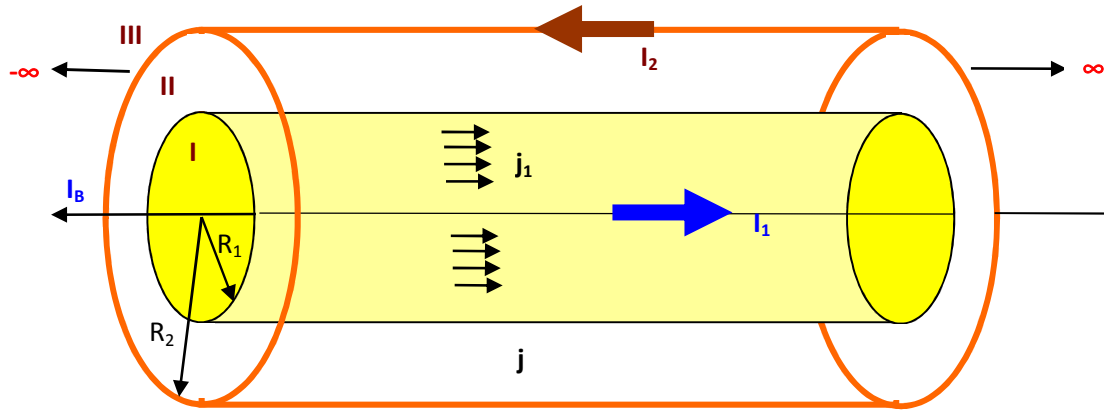
a) Calcula la direcció, sentit i valor del corrent de l'espira si la font té una fem de $\varepsilon=10$ V i el resistor és de $R=1 \Omega$.

b) Calcula la direcció, sentit i magnitud de la força total que el camp magnètic generat per I_1 li fa a l'espira.

Deixa la magnitud únicament en funció de I_1 .

c) Per quin valor de corrent I_1 l'espira es posa a levitar sobre el fil a la distància c? AJUDA, afegeix el pes al sistema i fes equilibri de forces amb la força magnètica de l'apartat b).

11) (classe) Tenim un tub cilíndric infinitament llarg de radi R_1 (com el de la figura) pel qual hi circula un corrent I_1 d'esquerra a dreta amb densitat de corrent uniforme j_1 en tota la seva secció.

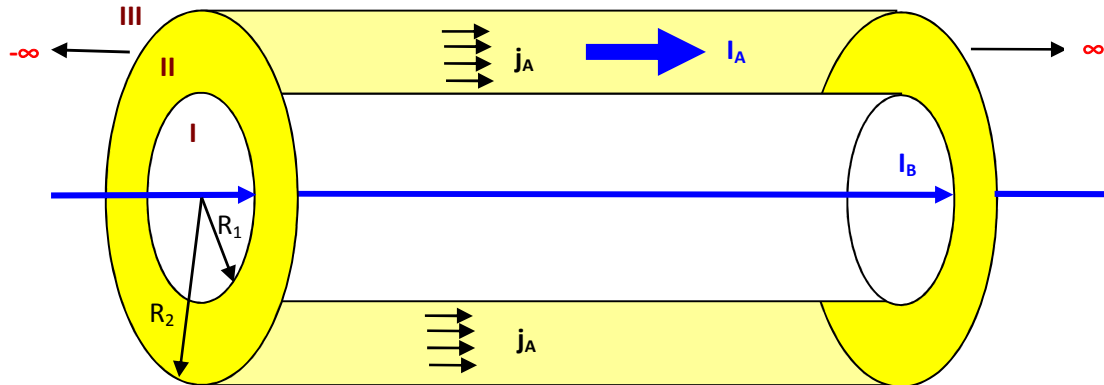
A l'exterior d'aquest cilindre coaxialment i a un radi R_2 hi col·loquem una capa cilíndrica de gruix negligible de corrent I_2 de dreta a esquerra (al revés que la del cilindre interior). Es demana:

- Determina una expressió per a la densitat de corrent j_A del cilindre interior, en funció de I_1 i del radi R_1 .
- Dibuixa la forma i sentit de les línies de camp a les tres regions I, II i III suposant $I_1 > 0$, $I_2 > 0$ i $I_1 > I_2$.
- Aplicant el teorema d'Ampere calcula una expressió del mòdul del camp magnètic B en funció de r a les 3 regions: I. $0 < r < R_1$; II. $R_1 < r < R_2$; III. $R_2 < r < \infty$
- Fes una gràfica del camp magnètic B en funció de r discutint la possible continuïtat a $r=R_1$ i $r=R_2$, suposant $I_1 > 0$, $I_2 > 0$ i $I_1 > I_2$.

12) (proposat) (numèric) Tenim una distribució de corrents cilíndrica com la del problema anterior. Suposem que $j_1 = 10 \text{ A/cm}^2$ i que $R_1 = 5,64 \text{ mm}$.

- Calcula el valor del corrent I_1 .
- Si volem que no hi hagi gens de camp magnètic a la regió III, quan ha de valer I_2 ?
- Quin ha de ser el radi del conductor coaxial extern, R_2 , per tal que el camp del punt més extern de la regió II, és a dir $B^{\text{II}}(R_2)$, sigui de $200 \mu\text{T}$?
- Fes la gràfica del camp pel cas dels números del problema (indica-hi els valors de R_1 i $B(R_1)$ i també de R_2 i $B^{\text{II}}(R_2)$).

13) (classe) Tenim un tub cilíndric infinitament llarg de radi exterior R_2 i radi interior R_1 pel qual hi circula un corrent I_A d'esquerra a dreta amb densitat de corrent uniforme en tota la seva secció.

A l'interior d'aquest cilindre i just a l'eix hi col·loquem un fil infinit (molt llarg) de corrent I_B també d'esquerra a dreta. Es demana:

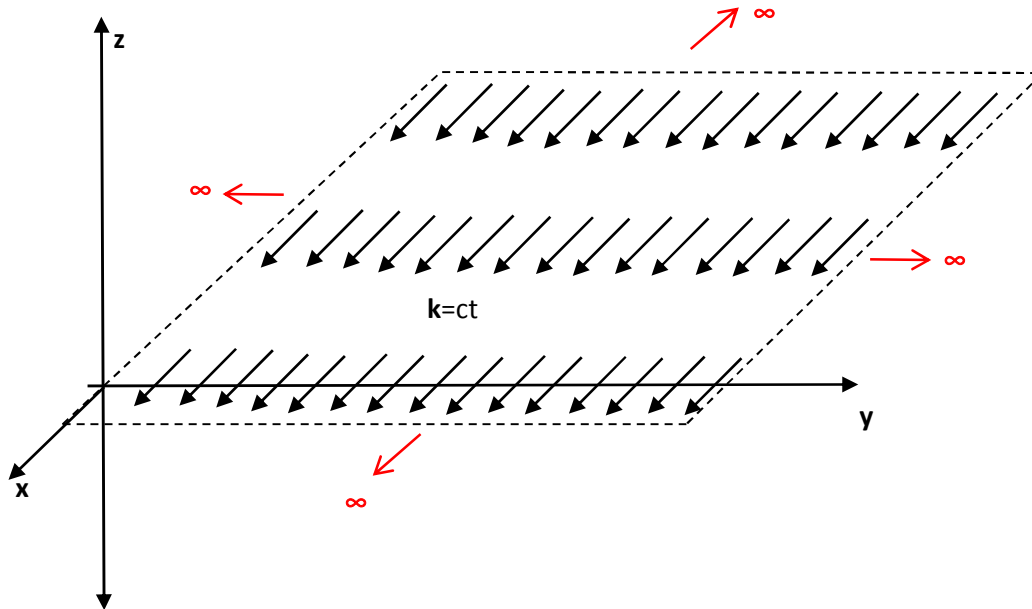
- Determina una expressió per a la densitat de corrent j_A en el tub exterior en funció de R_1 , R_2 i I_A .
- Dibuixa la forma i sentit de les línies de camp a les tres regions I, II i III suposant $I_A > 0$, $I_B > 0$ i $I_A > I_B$.
- Aplicant el teorema d'Ampere calcula una expressió del mòdul del camp magnètic B en funció de r a les 3 regions: I. $0 < r < R_1$; II. $R_1 < r < R_2$; III. $R_2 < r < \infty$
- Fes una gràfica del camp magnètic B en funció de r discutint la possible continuïtat a $r=R_1$ i $r=R_2$, suposant $I_A > 0$, $I_B > 0$ i $I_A > I_B$.

14) (proposat) (numèric) Tenim una distribució cilíndrica de corrents com la del problema anterior.

Suposem que $I_A = 10$ A i que $R_1 = 5$ mm i $R_2 = 10$ mm.

- calcula la densitat j_A en A/cm².
- Calcula el valor del corrent I_B per tal que la gràfica del camp $B(r)$ de la regió II sigui una recta amb pendent, tal que si la perllonguéssim cap a la regió I passaria per l'origen de coordenades ($r=0, B=0$).
- Calcula $B(R_1)$ i $B(R_2)$.
- Fes la gràfica del camp pel cas dels números del problema (indica-hi els valors de R_1 i $B(R_1)$ i també de R_2 i $B(R_2)$).

15) (classe) Tenim un pla infinitament extens que ocupa el pla x-y pel qual hi circula un corrent, uniformement distribuït i en el sentit de les x positives, tal i com es veu a la figura. Com a dada sabem que la quantitat de corrent que travessa per unitat de longitud a l'eix y és k . No cal dir que aquesta distribució de corrent no te gruix, això és el que anomenen *llençol de corrent*. Anem a estudiar el camp magnètic generat.

Es demana:

- Raonar quin és per simetria l'únic sentit possible del camp magnètic generat en els punts de sobre del pla ($z>0$). Varia aquest camp si només ens movem al llarg de x o de y (és a dir, paral·lelament al pla)? Dibuixa les línies de camp.
- Suposant coneguda la direcció, sentit i mòdul del camp $\mathbf{B}(z)$ per $z>0$, raonar quina direcció, sentit i mòdul hauria de tenir per simetria el camp a un punt situat a la mateixa distància però a l'altre costat $\mathbf{B}(-z)$.
- Dedueix una expressió pel mòdul del camp $B(z)$ a les dues regions: I: $z>0$ i II: $z<0$, tot usant adequadament el teorema d'Ampere.

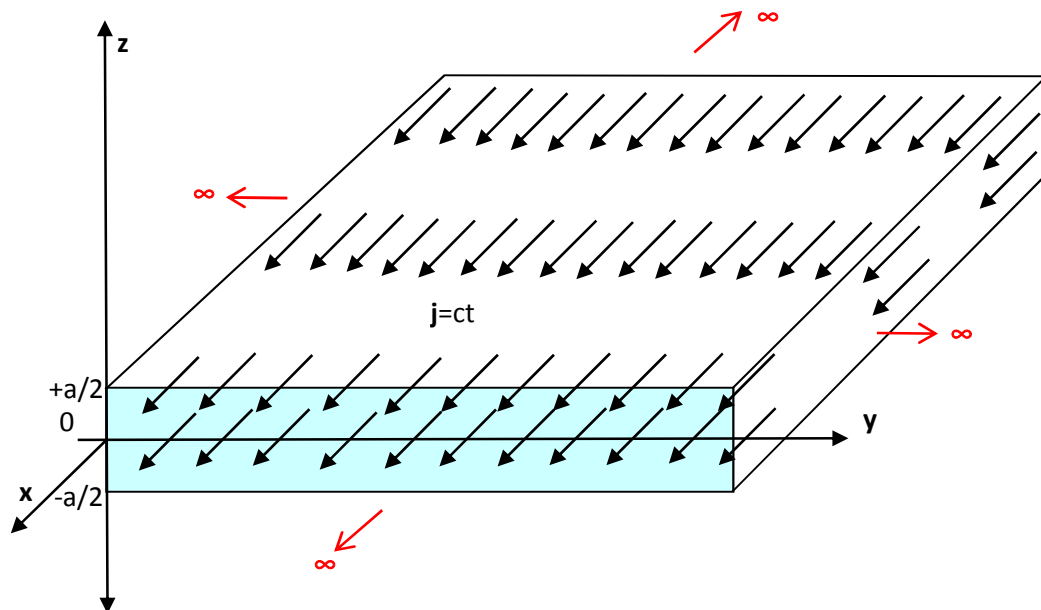
16) (proposat) (numèric) Tenim dos plans infinitament extensos i situats ambdós paral·lelament al pla x-y.

El primer es troba a $z=1$ cm i el corrent que el travessa està uniformement distribuït i va en el sentit de l'eix x positiu i te un valor de corrent per unitat de longitud de $k_1=10$ A/cm.

El segon es troba a $z=-1$ cm i el corrent que el travessa està uniformement distribuït i va en el sentit de l'eix y positiu i té un valor de corrent per unitat de longitud de $k_2=5$ A/cm. Es demana:

- Calcula les dues components x i y del camp B uniforme que es forma a l'espai entre els dos plans: $-1 \text{ cm} < z < 1 \text{ cm}$
- Calcula les dues components x i y del camp B uniforme que es forma per sobre del pla superior: $z > 1 \text{ cm}$.
- Calcula les dues components x i y del camp B uniforme que es forma per sota del pla inferior: $z < -1 \text{ cm}$.

17) (proposat) Donada una distribució de corrents com la de la figura, on per una làmina infinitament extensa, perpendicular a l'eix z i de gruix a , hi passa una densitat de corrent uniforme de valor j en direcció i sentit positiu de l'eix x (corrent paral·lel a la làmina). Es demana:

- Trobar la direcció única possible pel camp magnètic en tots els punts a causa de la simetria (plana unidireccional) del problema. Dibuixa les línies de camp.
- Quina relació mútua tindrien els camps a $+z$ i a $-z$, és a dir a la mateixa distància però costats oposats del pla de simetria central del problema $z=0$
- Trobar el valor del mòdul del camp magnètic a les regions:
  - $z > a/2$ (fora i per sobre de la làmina)
  - $-a/2 < z < a/2$ (dins de la làmina)
  - $z < -a/2$ (fora i per sota de la làmina)
- Representa gràficament els camps per als diferents valors de z . Valora'n la continuïtat a $z=a/2$ i $z=-a/2$.

18) (proposat) (numèric i analític) Tenim una bobina cilíndrica de longitud $L=20$ cm i amb un diàmetre mitjà de les espires de $D=1$ cm.

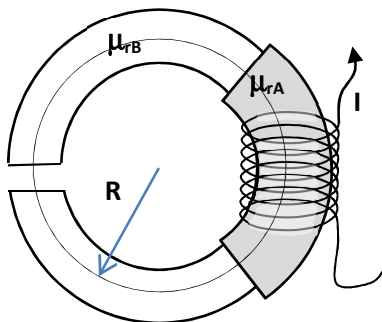
Per a bobinar-la usem fil de coure (Cu) de diàmetre $d=0,5$ mm, de manera que les espires estan totalment ajuntades (cada volta es toca físicament amb la següent) tot formant $n=3$ capes de bobinat una sobre l'altra. Fem passar un corrent $I=2$ A pel fil de la bobina. Si convé posem un nucli a la bobina que serà una *hexaferrita de bari* de permeabilitat relativa $\mu_R=500$. El Cu té una resistivitat de $\rho_{Cu}=1,75 \times 10^{-8} \Omega \cdot m$.

Es demana:

- Escriu una expressió per a trobar la densitat de flux de camp magnètic a l'interior de la bobina, sense nucli: B_0 i amb nucli: B . Calcula B_0 i B numèricament.
- Escriu una expressió per a la llargada del fil de la bobina: LL . Escriu una expressió per a la resistència del fil de la bobina: R . Calcula LL i R numèricament.
- Calcula numèricament la potència P dissipada en forma de calor per efecte Joule a la bobina.
- Calcula numèricament la intensitat de camp magnètic H a dins de la bobina. Calcula numèricament la densitat de magnetització M a dins del nucli.

19) (classe) Tenim un circuit magnètic toroïdal quasi tancat com el de la figura. El radi del toroide (radi de la circumferència que recorre pel centre del nucli) és R i el seu valor és desconegut de moment. El circuit està format per:

- un tram de nucli cilíndric de material ferromagnètic A amb permeabilitat relativa μ_{rA} =400 i diàmetre $D_A=3$ cm. Aquest ocupa el 25% del perímetre del toroide.

- Un tram de nucli de material ferromagnètic B de permeabilitat relativa $\mu_{rB}=900$ i diàmetre $D_B=2$ cm

- Un tram d'entreferro situat entremig del tram de material A. Aquest ocupa un 1 % del perímetre del toroide.

- Una bobina enrotllada tal com s'indica a la

figura, formada per N voltes de corrent I . Es demana:

- Calculeu una expressió de la reluctància del tram de nucli fet de material A: $\mathfrak{R}_A$. Calculeu una expressió de la reluctància del tram de nucli fet de material B: $\mathfrak{R}_B$.

Calculeu una expressió de la reluctància de l'entreferro: $\mathfrak{R}_e$. Deixeu les expressions en funció de R/μ_0 . Quina de les 3 és la més gran i perquè?

b) Si $N=1000$ i $I=1$ A, calculeu el flux de camp magnètic Φ únic que travessa el circuit. Deixeu-lo en funció de μ_0/R

c) Calculeu una expressió per a la densitat de flux magnètic o camp d'inducció B al material A, B i a l'entreferro, deixeu-lo en funció de μ_0/R

d) Calculeu una expressió de la intensitat de camp magnètic o camp d'excitació H al material A, B i a l'entreferro, deixeu-lo en funció de $1/R$.

e) Volem usar l'entreferro com a capçal de gravació magnètica sobre una cinta magnetofònica digital. Per a poder gravar-hi un "1" a la cinta necessitem que a l'entreferro hi hagi com a mínim un camp H de 5×10^5 A/m. Es demana quin ha de ser el radi màxim R del toroide per a aconseguir-ho?

20) (proposat) Tenim un circuit magnètic format per un nucli de secció rectangular i de forma també rectangular com el de la figura on s'hi posen les dimensions. El material magnètic del nucli és ferro dolç amb una $\mu_r=5000$.

Les dimensions del transformador que es resumeixen a la figura estan referides a la llargada de l'entreferro: $h=1$ mm

Injectem a la bobina 1 un corrent de valor $I_1=1$ A, aquest bobinat té $N_1=1000$ voltes.

Injectem a la bobina 2 un corrent de valor $I_1=2$ A, aquest bobinat té $N_1=250$ voltes.

a) Calculeu la reluctància acumulada dels 2 trams verticals del nucli: $\mathfrak{R}_v$. Calculeu la reluctància acumulada dels 2 trams horitzontals del nucli: $\mathfrak{R}_h$. Calculeu la reluctància de l'entreferro: $\mathfrak{R}_e$. Quina de les 3 és la més gran i perquè?

b) Calculeu el flux de camp magnètic Φ_B únic que travessa el circuit.

c) Calculeu la densitat de flux magnètic o camp d'inducció B als trams verticals, horitzontals i a l'entreferro.

d) Calculeu la intensitat de camp magnètic o camp d'excitació H als trams verticals, horitzontals i a l'entreferro.

